

Obsah

Úvod /5

I. Expozice: V předvečer arabského jara

Expozice: Dobro proti zlu, islamisté proti sekulárním padouchům /11

Výchozí rovnice:

Islámský substrát, nerovnoměrná modernizace a geopolitické ohnisko /12

Až příliš pestrá parta: Kdo jsou a kdo nejsou islamisté? /19

Úmrtí a znovuzrození Boha: Sekularizační teze jako vědecký omyl /28

Boží pomsta:

Celosvětový vzestup náboženského nacionalismu a střet se sekularismem /30

II. Předehra:

Politické probuzení v ekonomické a politické pasti

Politické probuzení islámu: Spodní proudy modernizace a zrod aktéra /39

Neúspěšná ekonomická modernizace: Pomalý a nestabilní růst /55

Zamrazená politická modernizace: Demokratický deficit /62

Názory politicky probuzených mas: Rozpor s realitou /73

III. Populační exploze: Blízký východ a bezprizorní mládež

Demografická revoluce, růst sociálního napětí a politická destabilizace /113

Demografická tranzice: islám, populační politika a „ženská otázka“ /120

Mladí a neklidní: Krize identity a mezigenerační konflikt /123

Volný čas „arabské ulice“: Požehnání, nebo prokletí? /136

Ztracená generace a kolabující trh práce /139

Demografická marginalizace a zplnomocnění bezvýznamných jinochů /147

Generační odcizení mocenské elity: Staré kádry proti mladým populacím /153

IV. Boom velkoměsta: Blízký východ ve víru urbanizace

Urbanizace na blízkovýchodní způsob: Politický islám jako městské hnutí /161

Dramatické sociální dopady a nejnovější trendy /167

Urbanizační intermezzo a sekularizační teorie /170

Nezvládnutá urbanizace: Nepřehlédnutelná impotence režimů /172

Městská nezaměstnanost:
 Revoluce, nebo dobrovolná skromnost po islámsku? /174
 Islámská charita: Městské střední vrstvy a chudina jako klienti /182
 Krize městské rodiny: Islám jako jednoduché řešení složitého problému /186
 Velkoměsto jako novodobá džáhilíja: Koncentrát morálního pádu /188
 Město jako dráždidlo neuspokojovaných tužeb /202
 Druhé a třetí pokolení migrantů: Politizace zvyšujících se nároků /205
 Mezigenerační odcizení na městský způsob: Pád autorit a náruč islamistů /206
 Prostorová koncentrace: Politická agitace, organizace a mobilizace /207
 Stlačení sociálního světa: Viditelné nerovnosti /208
 Dvoupólovost městského a venkovského islámu: Narušená rovnováha /209
 Náhražka venkovských primárních skupin: Socializační funkce /211
 Orientace pro dezorientované: Ideologická funkce /213
 Městské prostředí a islámský feminismus /214

V. Expanze vzdělávání: Blízký východ a „lumpenintelligence“

Problémy vzdělávacích systémů: Hmatatelné selhání režimů /226
 Procitání politického vědomí a blízkovýchodní Panopticon /234
 Bumerangový efekt náboženské výchovy: Islámské obrození /239
 Středoškolská politická chemie: Jedy a protijedy /251
 Univerzity jako centra islamistů: Prim inženýrů /254
 Bitva o interpretaci islámu:
 Krize tradičních autorit a nová „lumpenintelligence“ /263
 Raketový růst aspirací a stagnace trhu práce: Výbušná směs /284
 Odcizení od většinové společnosti a radikalizace nových intelektuálů /290

VI. Mediální revoluce:

Blízký východ jako náboženská tržnice

Arabský Hollywood a vábení Rohu hojnosti /315
 Politický budíček: Zrod politické veřejnosti /323
 Zelená mediální revoluce: Náboženské obrození /331
 Nábožensko-politické tržiště a eroze tradičních autorit:
 Souboj o interpretaci /345

VII. Kolize: Chronická krize blízkovýchodní politiky

Diskreditace diktátorů, vynalézání tradice a moralizující náboj islámu /356
 Kosmická válka a satanizace politických nepřátel /367
 Odboj jako vyvrcholení legendárních zápasů se zkorumpovanou mocí /371
 Pád sekulárních doktrín: Ideologické vakuum a islám jako alternativa /376
 Kariéra blízkovýchodních ideologií a chronická krize legitimacy /382
 Krize legitimacy režimů? Nová flexibilita, stará stabilita /393
 Sekulární alternativy a arabské klony demokracie /400
 Oficiální islám a hra režimů na zelenou kartu /404

- Ochočení duchovních a pád tradičních autorit /409
 Ropná renta, mocenská pyramida a odcizená elita /421
 Kulturní odcizení pozápadnělých režimů /432
 Bujení klientelismu, rozštěp společnosti a příslib obnovené jednoty /438
 Terorismus: Pokračování politiky jinými prostředky /442
 Shrnutí: Ralf Dahrendorf a srovnání
 blízkovýchodního a evropského politického konfliktu /444

VIII. Peripetie: Hledání obětních beránků jako ventil frustrací

- Propaganda: „Kde jsme udělali chybu?“ nebo „Kdo nám to způsobil?“ /457
 Školní vzdělávání: Islám v obležení /464
 Zahraniční politika: Nacionalismus a panarabismus /466
 Mezinárodní skandály: Satanské verše, karikatury Proroka a popírání holocaustu /479
 Politika strachu aneb Každý diktátor si hýčká svého teroristu /487
 Shrnutí: Lewis Coser a diktátoři jako krizoví manažeři vnitřních konfliktů /496

Závěr bez rozuzlení: Trápení dnešních Mohamedů /507

- Poznámky /522
 Seznam literatury a dalších zdrojů /574
 Seznam grafů a tabulek /587
 Rejstřík /589